

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА Економічної теорії і права

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

ясовтис 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхування

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Менеджмент та адміністрування»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Лаухіна Людмила Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Страхування» - розкриває фундаментальні питання теорії страхування, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування. В дисципліні вивчаються сукупність установлених та санкціонованих державою публічно-правових, цивільно-правових, господарсько-правових та міжнародних норм, що відбивають інтереси окремих осіб, як членів громадянського суспільства, та сприяють досягненню страхових цілей, які не суперечать закону.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	16			16
лабораторні роботи				
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	28			28
підготовка до контрольних заходів	14			14
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	18			18
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає в оволодінні теоретико-методичними знаннями та практичними навиками у сфері страхових взаємовідносин, вивченні сутності і форм прояву ризиків у різних сферах діяльності, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів суспільства, розумінню суті, місця та значення страхування для успішного управління цими процесами.

Завдання дисципліни: визначити основи теорії і практики страхування фізичних і юридичних осіб; об'єктивну необхідність, сутність, роль страхування; організацію, шляхи розвитку страхового ринку й державного регулювання страхової діяльності; умови особового страхування, страхування майна, страхування відповідальності. Вивчення системи норм та принципів страхового права, як галузі права, та особливостей впорядкування страхових і договірних суспільних відносин, заснованих на праві власності та інших речових правах.

Пререквізити дисципліни «Правознавство», «Вступ до спеціальності», «Соціальна економіка», «Маркетинг», «Організація виробництва», «Основи охорони праці та цивільного захисту», «Менеджмент», «Управління інноваціями», «Адміністративний менеджмент», «Стратегія підприємства», «Основи бізнесу», «Сучасні інструменти в менеджменті і маркетингу».

Постреквізити дисципліни «Управління фінансовими потоками», «Управлінські рішення в логістиці», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств».

Компетентності: **ЗК1.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. **ЗК2.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між соціально-економічними явищами та процесами. **СК9.** Розуміння принципів і норм права, а також національних, міжнародних і галузевих стандартів та використання їх у професійній діяльності. **СК14.** Здатність забезпечувати розвиток підприємств в умовах інтеграції в світовий економічний простір на основі побудови ефективного механізму управління та запобігання загроз і зниження ступеня ризику діяльності на міжнародному ринку.

Заплановані результати навчання. **РН₅.** Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень, критично оцінювати їхні наслідки в умовах невизначеності та ризику; **РН₁₀.** Вміти застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти, стандарти, методичні документи;

Методи навчання пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, метод стимулювання навчальної діяльності, контролю і самоконтролю, частково-пошуковий (евристичний), опосередкованого керівництва, дослідницький.

Форми навчання колективні, групові, індивідуальні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Основи страхового права					
Поняття страхового права. Предмет, об'єкт, методи аналізу, функції та джерела страхового права.	8	2	2		4
Страхові послуги та особливості їх реалізації.	10	2	2		6
Основні напрямки маркетингової політики страховика.	4				4
Страхування життя та пенсій.	6		2		4
Страхування комерційних ризиків.	10	2	2		6
Правове регулювання страхової діяльності.	8	2			6
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8		30
Змістовий модуль 2. Страхові ринки та програми їх страхування.					

Перестраховання.	6				6
Державний контроль за страховою діяльністю.	8	2	2		4
Страхові ринки.	6	2			4
Медичне страхування.	4				4
Страхування майна підприємств	8	2	2		4
Сільськогосподарське страхування.	8	2	2		4
Страхування технічних ризиків.	4				4
Разом за змістовим модулем 2	44	8	6		30
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Поняття страхового права. Предмет, об'єкт, методи аналізу, функції та джерела страхового права.	2
2	Страхові послуги та особливості їх реалізації.	2
3	Страхування комерційних ризиків.	2
4	Правове регулювання страхової діяльності.	2
5	Державний контроль за страховою діяльністю.	2
6	Страхові ринки.	2
7	Роль страхування майна підприємств від вогню та інших небезпек.	2
8	Сільськогосподарське страхування.	2
	Всього	16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Поняття страхового права. Предмет, об'єкт, методи аналізу, функції та джерела страхового права.	2
2	Страхові послуги та особливості їх реалізації.	2
3	Страхування життя та пенсій.	2
4	Страхування комерційних ризиків.	2
5	Державний контроль за страховою діяльністю.	2
6	Страхування майна підприємств	2
7	Сільськогосподарське страхування.	2
	Всього	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	до підготовки аудиторних занять	28
	підготовка до контрольних заходів	14
	виконання курсового проекту або роботи	
	опрацювання розділів програми, які	18

	не викладаються на лекціях:	
1	Досвід зарубіжних країн в галузі страхування.	4
2	Основні фактори, які мають вплив на спроможність страхових виплат. Встановлення причини та обставин настання страхового випадку. Оговорені в договорі наслідки страхових випадків.	4
3	Види договорів перестраховання. Функції страхового брокера та маклера. Страхування біржових ризиків. Страхування валютних ризиків. Страхування комерційних ризиків. Страхування фінансових ризиків.	4
4	Роль та місце страхових ринків в економіці. Страхування в системі фінансово-економічних відносин нового типу. Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування.	3
5	Страхування врожаю. Економічна необхідність, сутність та розвиток страхування технічних ризиків.	3
	Усього	60

9.МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами поточного контролю є письмовий, усний контроль, тестування.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З дисципліни «Страхування» передбачено два змістових модулі. Форма оцінки кожного змістового модулю – письмова контрольна робота. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, вивчаючи дисципліну за кожен поточний контроль змістового модулю – 100 балів.

Змістовий модуль 1. Основи страхового права. Під час першого поточного контролю 12 балів студент отримує за відвідування лекцій та за наявності конспекту лекційного матеріалу (за 4 лекції по 3 бали) та 2 бали студент отримує, якщо він систематично та активно працював на практичних заняттях (за 1-4 практичне заняття по 1 балу), має конспект самостійного опрацювання матеріалу. 86 балів студент отримує за виконання завдання контрольної роботи першого змістового модулю:

кожне теоретичне питання – 35 балів – усього 70 балів;

кожен тест (4 тести) – 4 бали – усього 16 балів.

35 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обгрунтовану відповідь, продемонстрував знання джерел права, показав навички самостійного опрацювання матеріалу, зробив узагальнення та висновки.

30-34 бали за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обгрунтовану відповідь, продемонстрував знання джерел права, самостійно зробив узагальнення та висновки.

20-29 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо в основному розкрив його зміст, але окремі аспекти не знайшли свого відображення; відсутня системність знання матеріалу курсу та відчувається невпевненість студента у висновках.

Якщо студент у відповідях на теоретичне питання повністю не розкриває його зміст, він отримує – 10-19 балів.

1-9 балів студент отримує, якщо студент у відповідях на теоретичне питання висвітлює лише окремі його фрагменти, практично зовсім не розкриває його зміст, допускає помилки, плутається у нормативних документах.

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має чіткого уявлення про предмет.

За тестове завдання студент за кожен правильну відповідь отримує 4 бали.

Змістовий модуль 2. Страхові ринки та програми їх страхування. Під час другого поточного контролю 8 балів студент отримує за відвідування лекцій та за наявності конспекту лекційного матеріалу (за 4 лекції по 2 бали) та 6 балів студент отримує, якщо він

систематично та активно працював на практичних заняттях, має конспект самостійного опрацювання матеріалу (за 3 практичне заняття по 2 бали). 86 балів студент отримує за виконання завдання контрольної роботи другого змістового модулю:

кожен теоретичне питання – 35 балів – усього 70 балів;

кожен тест (4 тести) – 4 бали – усього 16 балів.

35 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, продемонстрував знання джерел права, показав навички самостійного опрацювання матеріалу, зробив узагальнення та висновки.

30-34 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, продемонстрував знання джерел права, самостійно зробив узагальнення та висновки.

20-29 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо в основному розкрив його зміст, але окремі аспекти не знайшли свого відображення; відсутня системність знання матеріалу курсу та відчувається невпевненість студента у висновках.

Якщо студент у відповідях на теоретичне питання повністю не розкриває його зміст, він отримує – 10-19 балів.

1-9 балів студент отримує, якщо студент у відповідях на теоретичне питання висвітлює лише окремі його фрагменти, практично зовсім не розкриває його зміст, допускає помилки, плутається у нормативних документах.

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має чіткого уявлення про предмет.

За тестове завдання студент за кожну правильну відповідь отримує 4 бали.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична від оцінки змістових модулів 1 та 2.

Порядок зарахування пропущених занять: студенту, який пропустив лекцію, необхідно законспектувати її, виконати самостійну роботу у конспекті (за пропущеною темою) та показати конспект викладачеві. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен виконати самостійну роботу за пропущеною темою заняття у вигляді реферату та надати його викладачеві.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Програма розвитку страхового ринку України на 2011-2014 рр. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 р. №98// журнал «Страхова справа» №1(1) 2011.
2. Програми страхування життя «Страхової компанії «ТАС»»//. 2015 р.
3. Залетов А.Н. Страхування в Україні. Под.ред. Доктора економічних наук О.А. Слюсаренка.- К.: Международная агенция «BeeZone», 2012. - 452 с.
4. «Страхування вантажів» Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Знання 1997 р.
5. В.А.Сальніков, В.И. Слон «Государственное страхование» М., «Финанси и статистика».
6. Страхование. Учебник./ Под ред. Шахова В.В. –М.: 1997.-311 с.
7. Александрова М.М. Страхування: Навчальний посібник. - К.: Цуп, 2012 р.
8. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навчальний посібник. - К.: Київ, 2016 р.
9. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 04.10.2016 р.
10. Архангельский В.Д., Кузнецова Н.П. «Страховий ринок України та мале підприємство».- К.: 2016.
11. Івашина Г. Страховий ринок України перехідного періоду. - «Банківська справа», №7 2006 р.

Допоміжна

1. Закони України (зі змінами та доповненнями): 1.1. «Про страхування» від 04.10.01.; 1.2. «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 01.07.04.
2. Законодавство України про страхування / Збірник нормативних актів. – К.: Знання, 2012.
3. Базилевич В.Д. Страхова справа. – К.: Знання, 2015.
4. Базилевич В.Д. Страхувальний ринок України. – К.: Знання, 2012.
5. Бридун Є. В. Страхова справа. Посіб. для розв'язування задач / ДПА України. – Ірпінь, 2010.
6. Вовчак О.Д. Страхування. Навч. посіб. – Львів: Новий світ – 2016.
7. Горбач Л.М. Страхова справа. Навч. посіб. – Луцьк: Вежа, 2011.
8. Дьячкова Ю.М. Страхування. – К.: ЦНЛ, 2008.
9. Плиса В.Й. Страхування. Довідник. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006.
10. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011.
11. Страхувальні послуги. Навч.-метод. Посіб. Для самостійного вивчення дисципліни / За ред. Т.М. Артюх. – К.: КНЕУ, 2010.
12. Страхування. Підруч. / Керівн. Авт. кол. і наук. Ред. С.С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2006.
13. Таркуцяк А.О. Страхування. Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту фінансів, інформ. Систем, менеджм. і бізнесу, 2009.
14. Ткаченко Н.В. Страхування. – К.: Ліра, 2007.
15. Штефюк П.Я., Штефюк Т.Ю. Страхування. Навч. посіб. – Чернівці: Прут, 2011.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

- 1.Офіційний сайт Національного банку України: [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
- 2.Офіційний сайт Державної служби статистики України [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 3.Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.ukrstat.gov.ua
- 4.Державна податкова служба України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.sta.gov.ua
- 5.Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.icps.kiev.ua
- 6.Національний банк України. Офіційне інтернет – представництво [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.bank.gov.ua

Розробник _____ (підпис) _____ (Л. М. Лаухіна)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) _____ (В. Т. Вечеров)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економічної теорії і права
Протокол від «2» жовтня 2019 року № 3